

Balder Hella Mikkelsen (14) fra Bergen er en av 80 talentfulle musikere som er med i prosjektorkesteret Ung Filharmonien. BEGGE FOTO: SIGNE DONS

Fakta

Ung Filharmonien

- Orkesterprosjekt for 80 klassiske musikere under 20 år. Inngår i Crescendo; et mentorprogram for unge talenter i regi av Oslo-Filharmonien, Festsplillene i Bergen og Barratt Due musikkintitutt.
- Deltagerne er tatt ut via prøvespill.
- Talentene har forberedt seg gjennom gruppevis øvelser og sommersamling i Valdres med mentorer.
- Hele denne uken har de øvet i Oslo, gruppevis og side om side med Oslo-Filharmoniens musikere.
- Ung Filharmonien kulminerer i kveld med fremføring av Prokofjevs 5. symfoni i Konserthuset med dobbel besetning, under ledelse av Oslo-Filharmoniens sjefdirigent, Vasily Petrenko.
- Ung Filharmonien støttes av Talent Norge, Sparebankstiftelsen DNB, Dextra Musica, Bettina Ford Jebsen, Hans Peter Jebsen, Trond Mohn, Kavlifondet og Senter for talentutvikling Barratt Due.

– En kjempeinspirasjon! Lærerikt, inspirerende og en vitamininnsprøyting, sier musikkstudent Andreas Bergset i slagverksgruppen mens han dytter tamtam'en inn i prøvesalen. Å øve med sin egen mentor i flere dager, for så å spille sammen i Konserthuset, er en smak på musikerlivet han og de andre ikke ville være foruten.

– Er orkestermusikerne like entusiastiske for prosjektet som ungdommene?

– Vi er entusiastiske til å bidra til utdanningen av neste generasjon orkestermusikere, sier slagverker Torbjørn Ottersen.

– Jeg tror kollegene kommer til å få litt bakoversveis når de hører disse ungdommene spille. De er utrolig dyktige, fastslår han.

Gåsehud, nerver og høye skuldre
– Jeg er i ekstase! Bare å få være med på prosjektet er en seier i seg selv. Det betyr alt!

Emilie Ravn Jensen (17) er høyt oppe etter første møte. Hornisten fra Larvik tråkler seg vei mellom blåseinstrumentene. Med litt høye skuldre og nervene utenpå har hun spilt med konsentrert blikk på dirigenten.

– Det er litt skummelt, for alt

Konsentrerte blåsere med 17 år gamle Emilie Ravn Jensen på horn i midten. Stor klang og full konsentrasjon i første orkesterprøve på Norges musikkhøgskole. FOTO: SIGNE DONS

kan skje, og jeg gruet meg litt, innrømmer Emilie, som fortsatt mener hun har gåsehud etter øvelsen med Petrenko på podiet.

– Han har et veldig kroppsspråk, og så tar han feilene med et smil!

Morgendagens profesjonelle

– Å samles på samme scene og spille sammen er så mye større enn det hvert enkelt individ i seg selv kan yte, sier Stephan Barratt-

Due, som er opptatt av at det utøvende toppnivået må ta del i utdanningen og føle et ansvar for neste generasjon.

– Gjennom Ung Filharmonien får 13-14-åringene forståelse av hva som kreves hvis de vil bli profesjonelle musikere. De får kontakt med topputøvere innen musikk, noe som er inspirerende og motiverende, sier Barratt-Due.

Filmbransjens guttebok-fascinasjon for krig får denne høsten et avbrekk med *Kongens nei* og *Nobel*.

Farvel til guttebøkene

Kommentar Kjetil Lismoen

Filmmanmelder

Kongens nei føyer seg inn i rekken av norske filmer og tv-serier om avgjørende kapitler fra krigen. Men noe er annerledes. Her inntar filmskaperne en større ydmyket i forhold til hvor sårbare både vi og kongen var. Sammen med tv-serien *Nobel* kan *Kongens nei* innlede et nytt kapittel i den norske filmens forhold til krig. De nyanserer begge krigens omkostninger.

Mindre heroisme

Noen vil mene at regissør Erik Poppe behandler kongehuset altfor pent i sin film. Vi kan se for oss at det ble utvekslet hardere ord mellom kongen og kronprinsen, eller at Haakon fomlet mer på veien frem til sitt kjente nei. Men det er ikke avgjørende. Viktigere er det klare fokuset på den 17-årige soldaten som kolliderer nesten før kampene var begynt (finnes det et bedre bilde på den norske motstandskampen?), eller den norske regjeringens patetiske, men på noen måter forståelige, handlingslammelse. Det skulle gå over 75 år før dette svært lite heroiske kapitlet om regjeringen skulle nå en norsk spillefilm.

Tar krigen hjem

Nobel tar ingen klar stilling til den norske krigføringen i Afghanistan. Men den stiller spørsmålet om hva vi har oppnådd med den. Serien kan beskyldes for å forenkle den lokale konflikten, men den tilhører en tradisjonsrik sjanger som startet med vietnamfilmen *Coming*

► **Det er som om Arne Skouen kunne ha laget disse filmene på 50-tallet, ja, som om modernismen aldri skulle ha innhentet norsk film.**

Home. Den bringer krigen til vår egen dørterskel med den emosjonelle vekten nyhetsreportasjene ikke kan formidle.

Kongens nei og *Nobel* bryter med den mytereproduserende norske filmen som har vært så dominerende. Filmskaperne viser en bevissthet, ikke bare i forhold til krigen, men i forhold til å gjenskape og dikte videre på historiske skikkelser og virkelige hendelser. Poppe viser ansvar ved å anerkjenne at det er grenser for diktningen. Regissør Per-Olav Sørensen tar et viktig valg ved å konfrontere oss med vårt dobbeltansikt – som fredsbyggere og krigsnasjon.

Vi har ikke filmtradisjoner for denne typen kritiske refleksjoner. I *Max Manus*, *Kampen om tungvannet* og *Birkebeinerne* er det ingen problematisering eller formessige grep som vitner om alle årene som er gått. Det er som om Arne Skouen kunne ha laget disse filmene på 50-tallet, ja, som om modernismen aldri skulle ha innhentet norsk film.

Det er denne dyrkingen av de rene mytene *Tordenskjold* og *Kold* stanget mot da produsenten søkte om støtte i Norge (med manus skrevet av anmelder-kollega Erlend Loe). De norske konsulentene vendte tommelen ned for den uortodokse inngangen til den myteomspunne norsk-danske krigen og eventyreren. Filmskaperens grep var å ta konsekvensen av alle mytene om Peter Wessel Tordenskjold og skildre ham som en slags fallen rockestjerne som levde på mytene om seg selv. På den måten kunne filmskaperne la vår og Tordenskjolds tid speile hverandre.

Fiksjonsfilmen er modnet

Den eventyrlige krigsfilmen har selvsagt også en plass i det norske repertoaret. Jeg er selv flasket opp med krigseskapismen særlig gutter på 1980-tallet ble preget av, og har fortsatt ikke kommet over det. Og jeg gleder meg til *Den tolvte mann*, der Harald Zwart dikter videre på Jan Baalsruds flukt fra tyskerne over fjellet.

Men det er stunder der en filmnasjon må strekke seg utover behovet for å bare underholde og reproducere mytene, for å fortelle noen mer ubehagelige sannheter om hvem vi er. Norsk dokumentarfilm har en stund vært alene om å gi oss andre historier om krig enn den offisielle. Nå følger endelig fiksjonsfilmen etter.